

STORTINGET

Representantforslag 215 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Himanshu Gulati og Sylvi Listhaug

Dokument 8:215 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Himanshu Gulati og Sylvi Listhaug om bedre togkapasitet og videreføring av tilbringertjenesten til hovedflyplassen

Til Stortinget

Bakgrunn

For å møte fremtidig passasjervekst på regiontogstrekningene er det flere grep som kan og bør gjøres, men å avvikle flytogtilbudet er ikke et av dem. Tilbringertjenesten til hovedflyplassen på Gardermoen som Flytoget opererer er en suksess og Norges mest populære togtilbud. Forslagsstillerne mener det vil være uholdbart å avvikle flytogtilbudet, særlig i en situasjon der toget som transportmiddel har svekket troverdighet grunnet store driftsproblemer.

Bakgrunnen for regjeringens beslutning om å avvikle tilbringertjenesten og erstatte den med regiontog er kapasitetsutfordringer med dagens struktur i rushtiden. Dette gjelder både antall tog og passasjerbelegg. For folk som skal reise til og fra flyplassen for enten arbeids- eller fritidsreise, vil endringen gi et dårligere reisetilbud og svekket kvalitet. Kollektivandelen til og fra flyplassen er i dag 72 prosent. Det er god grunn til å tro at med avvikling av tilbringertjenesten vil flere velge bort toget som alternativ når de skal til hovedflyplassen. Flytogets forutsigbarhet og pålitelighet har vært en viktig medvirkende årsak til mange kollektivreisende på strekningen. Dette faller nå bort. Det er også grunn til å tro at ingen av

egenskapene til Flytoget eller komfortelementene videreføres.

Forslagsstillerne mener at beslutningen om å avvikle tilbringertjenesten bygger på bristende forutsetninger om trafikkutviklingen, og at det er flere andre muligheter for å utnytte kapasiteten på linjene bedre uten å måtte avvikle tilbudet kundene er mest fornøyd med.

Grunnlaget for beslutningen om å avvikle tilbringertjenesten er basert på trafikk tall og prognoser utarbeidet før pandemien. I hele transportsektoren har denne perioden medført endringer, og det er lavere aktivitet og andre reisemønstre i dag enn under pandemien. Ikke minst gjør mer bruk av hjemmekontor at behovene i tradisjonell rushtid kan være endret for lang tid fremover. For strekningen Drammen–Oslo lufthavn var det eksempelvis mindre fullt på togene i rushtiden i 2023 enn det var i 2019.

Noe av grunnen til fulle regiontog mellom Drammen og Oslo lufthavn er at veldig mange som skal til hovedflyplassen, bruker regiontogene, som har sterkt subsidierte billettpriser. Forslagsstillerne mener dette kan løses ved å redusere billettprisen på Flytoget, slik at langt flere av dem som skal til lufthavnen, bruker tilbringertjenesten. Det vil bedre den totale kapasiteten på linjen uten å samtidig redusere transportkvaliteten.

For å bedre kapasiteten må det i tillegg til infrastrukturutbygging og modernisering tas i bruk togmateriell med mer kapasitet og sørges for at eksisterende togmateriell brukes mest mulig effektivt.

Det er et betydelig etterslep på togvedlikeholdet som gjør at Vy mangler kapasitet og må kjøre med enkle togsett. Situasjonen går ut over togkundene, men er også en sikkerhetsutfordring. Overfylte tog gjør det vanskelig for konduktører å få gjort jobben sin. Forslagsstillerne mener at vedlikeholdssituasjonen for Vys tog-

sett er uholdbar av hensyn til både sikkerhet og kundeopplevelse på regiontogene.

I Jernbanedirektoratets utredning, KVV Økt kapasitet i regiontog, Hovedrapport (Dokument nr. 202200521-29, 15.09.2023) er det vurdert flere forskjellige løsninger for erstatning av mange av dagens regiontog som må fornyes. Utredningen viser at det er mulig å oppnå langt bedre passasjerkapasitet enn i dag ved å anskaffe riktig togmateriell. Rapporten anbefaler anskaffelse av toetasjes tog. Disse har best forutsetninger for å løse kapasitetsutfordringer og fleksibilitet med hensyn til overkapasitet utenom rushtid.

Tidligere motstand mot toetasjes tog i det norske jernbanenettet har vært begrunnet i at dette krever større infrastrukturinvesteringer samt lengre tid for passasjerutveksling sammenliknet med andre alternativer. Jernbanedirektoratets utredning viser at dette ikke skal være utfordringer for regiontogtrafikken. Dagens toetasjes tog kan med mindre investeringer kjøres til Halden, Skien, Gjøvik og Lillehammer. Erfaringer fra land som bruker slike togsett, viser at tidsbruk på passasjerutveksling også er tilfredsstillende for dette alternativet.

Antall sitteplasser er viktig for regiontogenes konkurransedyktighet. Toetasjes tog øker setekapasiteten med 40 prosent sammenliknet med tradisjonelle togsett. Dette er det matriellalternativet som vil gi best kapasitet og komfort. Samtidig er det bare mindre behov

for infrastrukturutbedringer samt kostnader ved flere hensettingsplasser.

Ifølge Nasjonal transportplan 2025–2036 skal regjeringen vurdere bruk av toetasjes tog på regionstrekningene og følge opp utredningen fra Jernbanedirektoratet i løpet av planperioden. Forslagsstillerne mener det skal anskaffes toetasjes tog til regiontogstrekningene. Erfaringsmessig tar toganskaffelser lang tid, og det er derfor viktig at regjeringen snarlig starter en slik anskaffelsesprosess.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen straks starte en prosess for anskaffelse av toetasjes tog til regiontogstrekningene.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at vedlikeholds- etterslepet på eksisterende togmateriell hentes inn.
3. Stortinget ber regjeringen videreføre tilbringertjenesten til hovedflyplassen også etter 2028 og ber om at denne tas ut av trafikkavtalen for Østlandet.
4. Stortinget ber regjeringen vurdere takstreduksjon for flytogtilbudet som bringer prisen ned mot nivået for regiontog.

10. april 2025

Frank Edvard Sve

Himanshu Gulati

Morten Stordalen

Sylvi Listhaug

